

1 ŚWIAT PRZEZ LATA BYŁ TAK ZORGANIZOWANY, ŻE KOBIETY MIAŁY CZĘŚCIEJ „POD GÓRKĘ” NIŻ MĘŻCZYŹNI. NA SZCZĘŚCIE WSZYSTKO SIĘ ZMIENIA, A KOBIETY NIE SIEDZĄ BEZCZYNNIE I WALCZĄ O SWOJE. DAWNIEJ PALIŁY STANIKI. DZISIAJ DO GŁOSU DOSZŁY WIESZAKI, CZARNE PARASOLKI I CZERWONE PIORUNY.

2 A FACECI CO MOGĄ ZROBIĆ W TEJ SPRAWIE?

3 PIŁKARZE REPREZENTACJI IRANU NIE ODŚPIEWALI HYMNU PRZED MECZEM Z ANGLIĄ NA MUNDIALU 2022. WIDZIAŁ TO CAŁY ŚWIAT! W TEN SPOSÓB OKAZALI WSPARCIE KOBIETOM IRAŃSKIM W WALCE O ICH PRAWA, CHOĆ GROZIŁY IM ZA TO KARY. MOŻNA?

4 MOŻNA!

Jak Polki zdobywały prawa?

KONTEKST HISTORYCZNY

- wielowiekowa podległość kobiet mężczyznom i wykluczenie kobiet z uczestnictwa w życiu publicznym (m.in. w kwestii praw do dysponowania majątkiem, wyboru męża, ubioru, edukacji, pracy, opieki nad dziećmi, praw publicznych, uprawiania sportu)
- społeczny podział na zawody męskie i damskie
- walka o prawa kobiet i rozwój ruchu emancyjnego (m.in. marsze, pochody, petycje)
- zaangażowanie kobiet w I wojnę światową (m.in. żołnierki, sanitariuszki, aprowizatorki)
- 28 listopada 1918 r. Józef Piłsudski podpisał Dekret o ordynacji wyborczej do Sejmu Ustawodawczego (Dz. U. 1918 nr 18 poz. 46):

„Wyborcą do Sejmu jest każdy obywatel państwa bez różnicy płci, który do dnia ogłoszenia wyborów ukończył 21 lat. (...) Wybieralni do Sejmu są wszyscy obywatele(lki) państwa, posiadający czynne prawo wyborcze”.

SŁOWA KLUCZOWE

Równouprawnienie – równość wobec prawa, korzystanie z jednakowych praw¹.

Emancypacja – uwolnienie (się) jednostek i grup społecznych od zależności i zdobycie lepszej pozycji w strukturze społecznej².

Emancypacja kobiet – zrównanie kobiet z mężczyznami w prawach społecznych i politycznych³.

Herstory / herstoria (neologizm od słowa history) – historia opisywana z perspektywy kobiecej⁴.

PRZEBIEG LEKCJI

Nauczyciel:

- a) wprowadza uczniów w kontekst historyczny walki o prawa kobiet
- b) przedstawia uczniom postać Justyny Budzyńskiej-Tylickiej (biogram „Hello pionierki”⁵ lub inny).
- c) prosi o zapoznanie się z poniższym zdjęciem i wykonanie następujących poleceń:

1. W jaki sposób ograniczone było życie Polek na ziemiach polskich w XIX wieku?
2. Kto jest widoczny na zdjęciu?
3. Na kogo patrzą uczestnicy pochodu? Jak myślisz dlaczego?
4. Jak, Twoim zdaniem, można interpretować strój Justyny Budzyńskiej-Tylickiej?
5. Jaki jest jej wkład w uzyskanie przez Polki praw wyborczych?
6. Który z postulatów kobiet był, Twoim zdaniem, najważniejszy i dlaczego?
7. Kiedy Polki otrzymały prawa?
8. Czy nadanie Polkom praw zakończyło proces ich emancyjacji?
Odpowiedź uzasadnij.

1 <https://sjp.pwn.pl/sjp/;2517816> (dostęp: 15.09.2022).

2 <https://sjp.pwn.pl/slovniki/emancypacja> (dostęp: 4.09.2022).

3 <https://sjp.pwn.pl/szukaj/emancypacja%20kobiet.html> (dostęp: 4.09.2022).

4 <https://sjp.pl/herstoria> (dostęp: 15.09.2022).

5 J. Pawnik, Jak doktorka-nihilistka Justyna Budzińska-Tylicka psuła obyczaje, walcząc o prawa kobiet, <https://zycie.hellozdrowie.pl/hello-pionierki-jak-doktorka-nihilistka-justyna-budzinska-tylicka-psula-obyczaje-walczac-o-prawa-kobiet/> (dostęp: 3.09.2022).

E. Dulewicz, Uczestnicy wiecu w Dolinie Szwajcarskiej formują się do pochodu. Na czele pp. Woszczyńska (2. z lewej w 1. rzędzie) i dr Justyna Budzińska-Tylicka (w krawacie i białej koszuli). Data wydarzenia: 1930-09-14
Miejsce: Warszawa⁶.

d) podsumowanie: oś czasu

Uczniowie przyporządkowują nazwy krajów do dat znajdujących się na osi.

Następnie odpowiadają na pytania:

1. W jakich okolicznościach doszło do uzyskania przez Polki praw w 1918 r.?
2. Jak wpłynęło to na rozwój państwa?
3. Czy widzisz nadal potrzebę podejmowania działań na rzecz zrównania w prawach kobiet i mężczyzn? Odpowiedź uzasadnij.

PODSUMOWANIE

1) Film: „Podwójnie wolne. Prawa polityczne kobiet 1918”

<https://www.youtube.com/watch?v=bEha5leqIQY>

2) Oś czasu „Uzyskiwanie przez kobiety praw”

Zaznacz na osi czasu daty uzyskiwania praw przez kobiety w krajach wymienionych poniżej.

ODPOWIEDŹ:

1869 – terytorium Wyoming (USA)

1902 – Australia

1906 – Finlandia

1913 – Norwegia

1918 – Polska

1920 – USA

1920 – Czechosłowacja

1944 – Francja

1948 – Izrael

1956 – Egipt

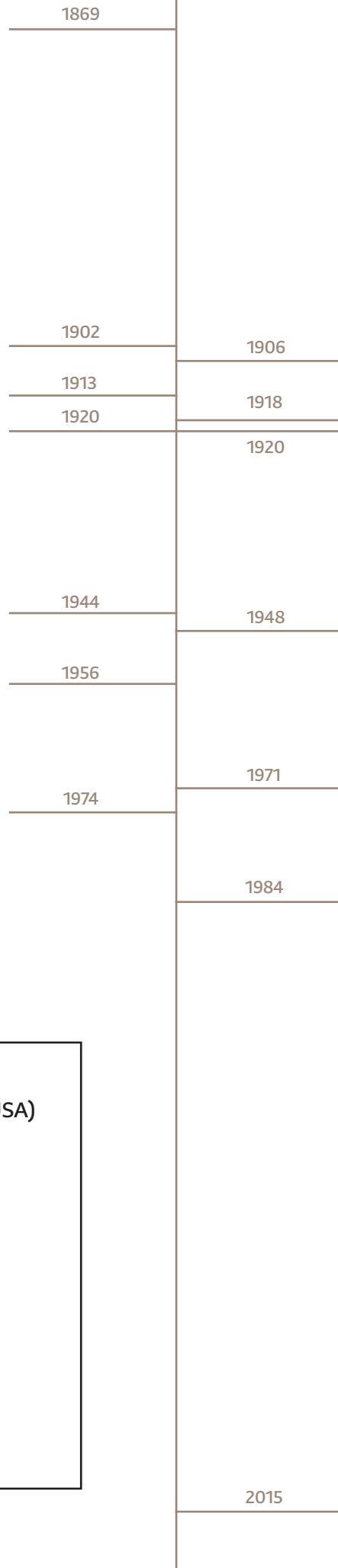
1971 – Szwajcaria

1974 – Jordania

1984 – Liechtenstein

2015 – Arabia Saudyjska

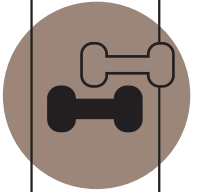
oś czasu

- Finlandia
- terytorium Wyoming (USA)
- Czechosłowacja
- Szwajcaria
- Norwegia
- Francja
- Izrael
- Egipt
- Australia
- Arabia Saudyjska
- Liechtenstein
- Polska
- USA
- Jordania

JAK POLKI
ZDOBYWAŁY
PRAWA?

3

**HISTORIA
CZ-PL
NA PLUS**

